

Eitrun brunnanna: Líffræðileg hernaðaraðgerð sínista, alþjóðalög og framhald nýlendustefnuvíðs

Í goðsögn nútíma Ísraels eru atburðir ársins 1948 oft framsettir sem stríð til að lifa af, auginnablik þjóðfæðingar mitt í tilvistarlegri ógn. En undir þessari frásögn liggur dekkri, vel skjalfest saga af stríðsglæpum — þar á meðal viljandi eitrun á brunnum og vatnsbirgðum Palestínumanna. Þessar athafnir voru langt frá því að vera einangraðar frávik, heldur hluti af víðtækari stefnu um fólksflutninga, fælingar og landhelgisstyrkingar — stefnu sem heldur áfram í dag með eyðileggingu vatnsinnviða á herteknu Vesturbakkanum og algjörrri umsátri um Gaza.

Eitrun vatnsbirgða, sérstaklega með líffræðilegum efnum, er ekki aðeins vígvöllur tækni. Það er stríðsglæpur samkvæmt alþjóðalögum, vopn fjöldaþjáningar og glæpur gegn mannlegri reisn. Árið 1948 voru þessar athafnir þegar ólöglegar samkvæmt **Haag-samningnum IV (1907)** — sem Ísrael er bundið af, bæði vegna samfellu skuldbindinga og síðari aðildar. Þessi ritgerð lýsir skjalfestri sögu sínista vatnseitrunaraðgerða, lagalegum afleiðingum þeirra og framhaldi þessarar tækni frá Nakba til dagsins í dag.

Líffræðileg hernaðaraðgerð 1948: Eitrun sem stefna Acre (maí 1948): Taugaveiki í vatninu

Í maí 1948, þegar sínistafylkingar umsátu palestínsku borgina **Acre**, sendi leynilegi *Vísindasveitin* Haganah (*Hemed Bet*) líffræðilegt efni byggt á taugaveiki í vatnsveitu borgarinnar. Markmiðið var að veikja borgaralega íbúa, skapa ótta og flýta flóttu.

- **Aðferð:** Taugaveikibakteríur ræktaðar í rannsóknarstofum voru settar í bæjarvatnskerfið
- **Áhrif:** Tugir borgara veiktust af taugaveiki. Rauði krossinn greip inn í
- **Gerendur:** Eining 131, undir stjórn Haganah forystunnar
- **Skjölun:** Ísraelskir hernaðarlegir skjalasöfn, skrár Rauða krossins og ísraelskir sagnfræðingar eins og Benny Morris, Avner Cohen og Thomas Segev staðfesta aðgerðina

Þetta var fyrsta þekkta notkun bakteríuvopna af sínistafylkingum í stríðinu. Þetta var ekki verk einangraðra umboðsmanna, heldur skipulögð hernaðaraðgerð sem beindist að borgurum.

Gaza (júní 1948): Misheppnuð lífsskæðisáætlun

Skömmu eftir Acre reyndi sama eining að framkvæma svipaða taugaveikieitrunaraðgerð í **Gaza**, sem var þá undir egypskri stjórn. Að þessu sinni voru umboðsmennirnir handteknir af egypskum öryggissveitum áður en þeir gátu dreift sýkinu.

- **Markmið:** Að grafa undan Gaza, hindra arabískar styrkingar og sýna fram á sínistískt umfang
- **Uppgötvun:** Egyptísk yfirvöld lögðu hald á bakteríuefnin og handtóku umboðsmennina
- **Skjölun:** Thomas Segev, 1949: *Fyrstu Ísraelarnir*, og egypskar öryggisskýrslur

Þótt árásin hafi mistekist sýnir hún skýrt mynstur af líffræðilegum hernaðartækni sem var samhæfð á mörgum vígstöðvum.

Biddu og Beit Surik (vor 1948): Mengun þorpsbrunnanna

Í aðdraganda Nakba tilkynntu palestínsk þorp norðvestur af Jerúsalem — þar á meðal **Biddu** og **Beit Surik** — tilraunir sínistafylkinga til að eittra eða skemma staðbundna brunna. Þessi þorp voru staðsett á strategískum stað við birgðaleiðir til Jerúsalem.

- **Sönnunargögn:** Munnlegar frásagnir safnaðar af Walid Khalidi og staðbundnar palestínskar skrár
- **Tilgangur:** Að fækka íbúum eða koma í veg fyrir endurkomu með því að gera staðbundnar auðlindir óhæfar til notkunar
- **Niðurstaða:** Þorpin voru að lokum tæmd; íbúar flúðu eða voru reknir burt

Þótt engar örverufræðilegar sannanir hafi fundist (líklega vegna tíma og eyðileggingar) passar mynstrið við þekkt rekstrarprófil sínistískrar skemmdarverka á landsbyggðarsvæðum.

'Ayn Karim (1948): Fjöldasjúkdómar eftir skemmdir á lóni

Staðið rétt vestur af Jerúsalem, **'Ayn Karim** upplifði skyndilega sjúkdómsbylgju eftir að Haganah-árásir beindust að vatnslóni þorpsins.

- **Upplýsingar:** Íbúar veiktust nokkrum dögum eftir árásina; einkenni bentu til mengunar
- **Óstaðfest:** Enginn sýkill var formlega greindur, en fjöldasjúkdómar voru víða tilkynntir
- **Heimild:** Palestínski Rauði hálfmáninn, frásagnir eftirlifenda

Þessi atburður sýnir hvernig sálfræðilegar og líffræðilegar aðferðir voru notaðar saman, ekki aðeins til að valda skaða heldur einnig til að sá ótta og hvetja til flóttu.

Ein al-Zeitun (apríl–maí 1948): Eyðilegging vatnsinnviða

Í Galíleu réðist Palmach á **Ein al-Zeitun**, drap marga íbúa og rak hina burt. Í kjölfarið eyðilögðu sínistafylkingar brunna og vatnsleiðslur þorpsins til að tryggja að enginn kæmi aftur.

- **Aðferð:** Brennd jörð — ekki líffræðileg, en jafn miðuð að langtíma flótta
- **Heimildir:** Ilan Pappé, *Efnísk hreinsun Palestínu*

Eyðilegging vatnsbirgða var ekki tilviljanakenndur skaði. Þetta var úthugsuð stefna til að tæma þorp varanlega.

Víðtækara Galílea: Skipulögð eitrun á lindum

Afhemluð skjöl IDF sýna að sínistafylkingar ætluðu að eittra eða gera óvirka vatnsbirgðir í mörgum galíleískum þorpum, sérstaklega þeim nærri vopnahlésslínunum.

- **Markmið:** Koma í veg fyrir endurkomu brottfluttra Palestínumanna
- **Aðferðir:** Eyðilegging eða skipulögð mengun vatnsstaða
- **Heimildir:** Ísraelskir hernaðarlegir skjalasöfn, vitnað í verkum Nur Masalha og Salman Abu Sitta

Þessar áætlanir sýna að vatnseitrun var hluti af víðtækari stefnu („Áætlun Dalet“), ekki takmörkuð við einn eða tvo einangraða atburði.

Lagalegar afleiðingar: Margfaldar brot á alþjóðalögum

Aðgerðirnar sem lýst er hér að ofan mynda skýr og margfaldar brot á alþjóðlegum mannúðarlögum, sem voru í gildi á tíma stríðsins 1948:

Haag-samningurinn IV (1907) — Staðfestur og í gildi

- **Grein 23(a):** Bannar „notkun eiturs eða eittraðra vopna“
- Sínistískar líffræðilegar árásir (Acre, Gaza) brjóta beint gegn þessari grein

Alþjóðlegt venjuréttur

- Bannið við eitrun vatnsbirgða og árásum á borgara er hluti af venjurétti, bindandi óháð staðfestingu samninga
- Árásirnar uppfylla þröskuld stríðsglæpa samkvæmt nútíma stöðlum

Samningur um líffræðileg vopn (BWC, 1972) — Ísrael undirritaði en staðfesti ekki

- Bannar þróun, framleiðslu og notkun líffræðilegra vopna
- Þótt BWC hafi tekið gildi eftir Nakba var notkun taugaveiki sem vopn þegar fordæmd samkvæmt Genfarsamþykkt (1925) — sem Ísrael undirritaði ekki, en endurspeglar víðtækari lagalegar normur

Rómarsamþykkt Alþjóðaglæpadómstólsins (1998) — Ekki undirrituð af Ísrael, en gildir á herteknu palestínsku svæðunum

- Eitrun borgara í gegnum vatn telst stríðsglæpur samkvæmt **Grein 8(2)(b)(xvii)**

- Alþjóðaglæpadómstóllinn hefur viðurkennt lögsögu sína yfir herteknu palestínsku svæðunum

Framhald aðferða: Frá brunnnum til umsáturs

Vopnvæðing vatns lauk ekki árið 1948. Hún þróaðist og varð aðalþáttur í innviðum Ísraels á herteknum svæðum.

Vesturbakkinn: Ofbeldi landnema gegn vatnsinnviðum

Ísraelskir landnemar á herteknum Vesturbakkanum eyðileggja eða menga reglulega palestínska vatnstanka, brunna og áveitukerfi.

- **Aðferðir:** Skot á vatnstanka, eyðilegging röra, eitrun á vatnsstöðum fyrir búfé
- **Hvatning:** Flótti með því að skapa óviðunandi lífsskilyrði, sérstaklega á svæði C
- **Vernd:** Gerist oft undir vernd IDF eða með óbeinni samseki
- **Skjölun:** Skrifstofa SP um samhæfingu mannúðarmála (OCHA), B'Tselem, Amnesty International

Að neita um vatn er orðið lykiltækni í nýlendustefnu landnema, sem fylgir sömu rökfræði og árið 1948: að stjórna landinu með því að skera af lífsgrunninn.

Gaza: Umsátur sem umhverfis- og líffræðileg hernaðaraðgerð

Í Gaza hefur Ísrael haldið uppi algjöru umsátri síðan 2007 — umsátri sem beinist ekki aðeins að landamærum og rafmagni heldur einnig að vatnshreinsun, hreinlæti og læknisfræðilegum innviðum.

- **Aðgerðir:**
  - Sprengjuárásir á skólphreinsistöðvar og afsöltunarstöðvar
  - Loka á efni sem þarf til að gera við vatnskerfi
  - Hindra eldsneyti sem þarf til að knýja vatnsdælur
- **Áhrif:**
  - Yfir 97% af vatni Gaza er óhæft til drykkjar (WHO)
  - Börn þjást af langvinnum vatnsbornum sjúkdómum
  - Árið 2021 lýstu stofnanir SP Gaza sem „ólífandi“

Umsátrið umbreytir vatni — sem er nauðsynlegt fyrir líf — í vopn refsingar. Þetta er nútímaleg framhald af stefnu sem fyrst var sett í framkvæmd í eitruðu brunnunum árið 1948.

Siðferðileg skýrleiki: Staðreyndir eru ekki hatur

Það er satt að ásökunin um „eitrun brunnanna“ var einu sinni illgjarn gyðingaandúð, notuð til að réttlæta morð á saklausum gyðingum í miðalda Evrópu. En að viðurkenna

raunveruleg, skjalfest tilvik um eitrun vatns af sínistafylkingum er ekki að endurvekja þessa rógburð. Það er að tala sannleika um sögulega og lagalega raunveruleika.

Gagnrýni á ísraelskar hernaðar- og landnematækni — þar á meðal líffræðileg hernaðaraðgerð — er ekki gyðingaandúð. Það er siðferðileg skylda sem er rótgróin í alþjóðalögum, sögulegri ábyrgð og lifandi reynslu palestínskra fórnarlamba. Þögn gagnvart slíkum glæpum verndar ekki gyðinga — hún verndar stríðsglæpamenn og vanvirðir fórnarlömb raunverulegrar gyðingaandúðar í gegnum söguna.

Niðurstaða: Vatn sem vopn, minning sem mótspyrna

Frá Acre til Gaza, frá skemmdum þorpsbrunnum til hægfara köfnunar á vatnslindum Gaza, skilgreinir notkun vatns sem vopn rökfræði sínistískrar nýlendustefnu. Þetta er tækni til fjarlægingar, fælingar og yfirráða — og hún hefur aldrei stöðvast.

Að eittra vatn er að eittra lífið. Og að minnast eittraðra brunnanna í Palestínu er ekki að kalla fram gamlar rógburðir, heldur að takast á við nútíma glæpi — með sannleika, lögum og kröfunni um að vatn og réttlæti flæði aftur frjálst.